

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

Titulus XV. Amores mali noxij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

TITULUS XV. AMORES MALI, NOXII.

§. I.

Primus Amor Carnis.

Mulier, quam dedisti mihi. Gen. 3. 12. Tantoperè amavit Adam uxorem suam, ut ejus causâ peccaverit. Sed post peccatum à Deo correptus, amoris oblitus, accusavit eam. Talis solet esse amoris humani finis, qui nec in Deo, nec in virtute, fundatur, Philipp. Diez. conc. 1. in Expect. part. B. Virg.

Donec transigat sagittâ securus ejus. Prov. 7. 23. Ex vulnere amoris illicò sequitur vulnus doloris: sine dolore enim non vivitur in amore. Corn. à Lap. hic.

Dum vivit sensus in nobis carnis, & caro vivit; non possumus de spiritualibus sapere. Orig. hom. 1. in Psal. 37.

Præcepta amor nec judicium præstolatur, nec consilio temperatur, nec pudore frænatur, nec rationi subjicitur. S. Bernard. l. 9. in Cant.

Talis misericordia crudelitate plena est; quâ videlicet ita corpori servitur, ut anima juguletur.

Quæ enim charitas est, carnem diligere, & spiritum negligere? Id. Apologia ad Guiliel. Abb.

Omnibus notum est, quia amor amore vincitur. Incipiamus bonas cogitationes diligere, & ita nos ab illis, quæ malæ sunt, Dominus dignabitur liberare. S. Casarius ep. 10. Carnem, quam non possumus suscitare, plangimus; & mortuam animam non plangimus, quam possumus ad statum pristinum revocare. Id. hom. 8.

Affectus cupidinei sunt prorsus indigni, quos honestissimum amoris nomen condecorat. Nobilissimus, atque sanctissimus, affectus, est amor; neque hoc nomen libidini tribuendum. Nam quid est amare? alteri bene velle. At, qui impuris in alterum ardet effectibus; non alteri bene vult, sed sibi animum suum exfatigare, cupiditatem explere, cupit. Ægyptia, Putipharæa certè non sui famuli Joseph felicitatem, sed suam quæsit voluptatem; sibi, suoque genio, voluit gratificari. Ubi lasciva cupiditas non successit; insanire cepit, & vociferari. Hebræo carcer, servo crux, Josepho malum maximum. Drexel. opusc. 7. Joseph Ægypti Prorex. c. 5. §. 1.

§. II.

Secundus Amor Sanguinis.

Sivæcæ currui, quò arca vehebatur, junctæ; naturam, & vitulos, qui domi tenebantur inelusi, sic oblitæ sunt, ipsius aræ vectæ majestati; ut neque ad dexteram, neque ad sinistram, declinantes, sine errore iter conficerent; neque cervicis inflexione ullum amoris erga filios signum ostenderent; neque gemitu dolorem. quòd ab illis junctæ essent, testarentur: sed quamvis eas,

& aræ pondus præmeret, & amoris aculeus stimularet; tamen non sejunctæ essent, quàm si præscriptâ lege incessissent, nè latum quidem unguem à recto tramite deflexerunt. 1. Reg. 6. 12. Cur non illi, quibus spiritualis arca gestanda est, idem efficiant. S. Nilus lib. ascet.

Sicut impossibile est, unò oculo in cælum, alterò in terram, aspicere: ita fieri non potest, ut in his anima non periclitetur; qui corpore, & cogitatione, ab omnibus, & propinquis, & extraneis, non se peregrinum fecerit. Jo. Clim. gr. 3. de peregrinat. & somniis.

§. III.

Tertius Amor creaturarum patitur jacturam, ad-versa.

Tolle filium tuum unigenitum, quem diligis, Isaac, &c. Gen. 22. 2. Abraham ex Agar Hmaelem suscepit, Isaacum ex Sara; hic ergo, non ille, ad victimam postulatur. Naxera: in Jos. 6. §. 23. citius sepe amittitur, quòd tenerius amatur.

Quare negligitis &c. Gen. 42. 1. Quæres, quâ ratione Joseph tam diu incognitus mansit in Ægypto? puta 23. annis; ita ut de se nihil unquam nuntiârit patri, adeò propter se merenti? Cur hoc ita fieri, & celari, voluit Deus? R. quia hoc Deus, quasi purgatorium microris, voluit dari Jacobo, licet justo; ob leviam ejus quondam peccata: quia nimis, & cum invidia fratrum, amâret Josephum: solet enim Deus nimios Sanctorum circa rem, vel personam aliquam, amores, hoc modò per adversâ, quasi vinum injectâ, aquâ temperare. Ita S. Aug. l. 82. de temp.

Fercussit Dominus omne primogenitum in terra Ægypti. Ex. 12. 29. Lippom. quod amantissimum habebant, etiam in pecoribus, amiserunt. Nax. cit.

Latatus est Jonas super hederâ latitiâ magnâ. Joan. 4. 6. Propheta impiorum odit civitatem; arbusculam in deliciis habet, utri horum citius contingeret calamitas? civitati invisa; an hederæ amata? *Es paravit Deus vermem ascensu diluvii.* v. 7. Jonæ amor fuit veluti arditatis auspiciam. Naxera cit.

Scis ea, quæ tibi obveniunt, diligere; & ipsam te diligere nescis? Foris est, quod amas; extra te est, quod concupiscis. Revertere potius in te, ut sis tibi tu charior, quàm tuas. S. Eucher. Ep. ep. parænet. ad Valerian. cogn. sum.

§. IV.

Varia.

Tenentur variis languoribus, qui multiplicibus amoribus languent. Nihil adeò animas hominum languidas facit, sicut multiplicium rerum multiplicata dilectio. Sim de Cassia l. 5. c. 10. de sanat. infirm.

M 3

Chri-

Christus Dominus nuptiali convivio adfuit, in quo vinum defuit Jo. 2. 3. forsan non affuturus, si vinum abundaret. Hier. in c. 2. Amos: Per vinum id omne intelligitur, quod mentis statum dimovere potest; hoc autem nihil aliud est, quam amor cuiuslibet rei creatæ. Mendoza in l. 1. Reg. annot. 8.

§. V.

Quartus Amor Mundi, & rerum caducarum.

Oculi ejus caligaverunt. 1. Reg. 3. 2. Qui sunt, qui senescunt? nisi qui Mundum diligunt inveteratum; qui quantalibet floridâ ætate vernantes, si Mundus senescente delectantur, si ejus amplexibus amplectuntur; eò ipsò senescunt, & caligant interiores oculi, ut lucernam Evangelii, disuadentem hominibus Mundi dilectionem, & prohibentem amplexum; videre non possint. Sim. de Cass. 17. de similitudin. Salvat. cap. 4.

Benignè fac Domine - ut adificentur muri Jerusalem. Ps. 50. 20. Unusquisque Jerusalem, aut Babylonis, civis est. Sicut enim per amorem Dei Sanctus quisque Jerusalem civis efficitur; ita per amorem sæculi omnis iniquus in Babylonis structura operatur. S. Greg. in Psal. pœnit.

In salicibus - suspendimus organa nostra. Ps. 136. 2. Salices sunt Mundi amatores; qui radices suas in terrena miserunt, quibus transitoria pro voto affluunt. In hos justi organa suspendunt: quia his gaudia Mundi relinquunt. S. Honor. Augustodun. serm. in Septuag.

Quæ est ista, quæ ascendit de deserto? Cant. 3. 6. Per desertum ascendit sponsa, id est, hujus Mundi amatores, qui desertum sunt: quia deseruntur à Deo, quia eum deserunt; dum factis ei dicunt: recede à nobis, scientiam viarum tuarum nolumus. Rich. à S. Vict. in Cant. c. 9.

Reliquit ergo hydriam suam mulier. Jo. 4. 28. Hydria amorem hujus sæculi significat, id est, cupiditatem; quia sibi homines de tenebrosa profunditate, cujus imaginem puteus gerit, hoc est, de terrena conversatione, hauriunt voluptatem; quâ perceptâ iterum in ejus appetitum inardescant. V. Beda in Jo. c. 4.

Molendinum puto dictum Mundum istum: quia rotâ quâdam temporum volvitur, & amatores suos conterit. S. Aug. conc. 1. de prima parte Psal. 36.

§. VI.

*Motiva, hos amores fugiendi.**Anator parvulus.*

Usquequò parvuli diligitis infantiam. Prov. 1. 22. Juxta Lyr. Hug. Card. fortunæ bona vocat infantiam. ib. v. 20. sapientia foris prædicat in plateis. &c. in plateis nimirum ad mercatores, & qui lucris student: hos vocat parvulos, & infantes; quasi minuti animi; qui vilissimis, & minutissimis, rebus ad instar puerorum, contenti sunt. 1. Cor. 13. 11. cum essem

parvulus &c. Mare Mundum significat, quod tritum apud Patres. Job. 38. 8. qui conclusit ostis mare - quasi pannis infantie. Mundus, quantus quantus esse videtur, ab infatulo falsis involuto nihil differt. Sen. l. 3. nat. quæst. magna ista, quia parvi sumus, credimus: multis rebus non ex natura sua, sed ex humilitate nostra, magnitudo est. Eccli. 16. 23. qui minoratur corde, cogitat inania, cogitat stulta. Græcè, cogitat inania; quod de temporalium studio Glossa, Lyr. accipiunt.

Non dixit sapiens, cui exiguum inest cor, quia capax Dei datum; sed nos id minimus terrenis inhiando. Incertò Authore.

Usquequò parvuli &c. Ib. id est, sæculi vanitatem? *Et stultè ea, quæ sibi sunt noxia, cupiunt,* id est, temporalia: quia sunt ignis, & gladius, quæ duo pueri libenter tenent, donec comburantur aut lædantur. Hugo Card. hic. Pueri amant suas nuces, & crepundia; eaque præponunt nummis aureis & argenteis: quia illas comedere possunt, sentiuntque suaves; nummos verò gustare nequeunt. Ità carnalis homo non sapit, quæ sunt Spiritus, sed quæ carnis. Pueri amant libertatem, & lusum; fabricare domos luteas, equitare in arundine longa: ità major pars hominum ludicras, & pueriles, nugæ amat. Quid enim sunt opes, deliciae, honores, hujus Mundi; si cum cælestibus, & æternis, comparentur; nisi lusus, & nugæ puerorum. Corn. à Lap. hic.

Pueri parvi magna non desiderant, vilia solent admirari, currus, aurigas, equos, lutò facta. Tales nonnulli nunc viri reperiuntur: nulla his cælestium cura; sed ad lutum tanquam pueri, obstupescunt, & terrenis divitiis blandiuntur, & gloriam, & voluptates hujus sæculi, magni pendunt: quæ ita puerilia sunt, ut illa. S. Chrylost. in Jo. hom. 80. Si in pecuniæ, deliciarum, uxorum, negotiorum denique curâ, & cogitatione, versari voluerimus, quando erimus viri? quando Spiritu vivemus? quando, quæ Domini sunt, nobis curæ fuerint. Id. l. de Virginit.

§. VII.

Alia Motiva.

Nos autem non spiritum hujus Mundi accepimus. 1. Cor. 2. 12. Spiritus Mundi potest dici Sapientia hujus Mundi, & amor Mundi; quò impellitur homo ad agendum ea, quæ Mundi sunt. S. Thom. hic.

Attendite Sæculum quasi mare, ventus validus, & magna tempestas. Unicuique sui cupiditas tempestas est. Amas Deum; ambulas super mare, sub pedibus tuis est timor sæculi. Amas Sæculum; absorbebit te: amatores suos vorare novit, non portare. S. August. l. 13. de Verb. Dom.

Amaram potionem Mundus suis dilectoribus propinat. O infelicitas generis humani! Amarus est Mundus, & diligitur. Putas, si dulcis esset, quomodo amaretur! Id. fer. 5. post Dom. Pass. serm. 1.

Mala fiunt in Mundo, aspera, immunda, odiosa. Foedus est; non ametur. Ecce talis est; & sic amatur. Ruinosa est domus, & piget migrare. Matres, sive nutrices, ne pueri multum fugant; ubi eos grandescere vident, & jam non decere, ut lacte nutiantur; illos tamen mammis molestè inhiare; quâ offensus parvulus suas aliquâ amaritudine, quâ offensus parvulus lac ulterius non requirat. Quid ergo adhuc tam delectabiliter fugitur, si amarus tibi factus est Mundus? Implevit Deus amaritudinibus Mundum; & inhias tu, & incumbis tu, fugis tu. Id. f. 115. de divers. Miser est omnis animus vinculus amicitia rerum mortalium; & dilaniatur, cum eas amittit: & tunc sentit miseriam, quâ miser est; antequam amittat eas. Id. Conf. l. 4. c. 6.

Benè somnium dormiunt Sæculares viri: qui licet Sæculo vigilent, Deo dormiunt. S. Ambr. Oct. 7. in Psal. 118. Superbi inique agebant &c.

Ubiq̄ mors, ubiq̄ luctus, ubiq̄ desolatio; undiq̄ percutimur, undiq̄ amaritudinibus replemur. Et tamen cœca mente carnalis concupiscentia, ipsas ejus amaritudines amamus,

fugientem sequimur, labenti inhaeremus. S. Greg. hom. 28. in Evang. & hom. 4. in illud Matth. *appropinquavit regnum colorum*: Hoc jam, fratres Charissimi, etiam si Evangelium taceat, Mundus clamat: ruina namque illius, voces ejus sunt. Qui enim tot attritus persecutionibus à gloria sua cecidit; quasi jam nobis è proximo regnum aliud, quod sequitur, ostendit. Ipsi jam, & à quibus amatur, amarus est: ipsa ruina ejus prædicant, quod amandus non est. Si Mundus cadit, & nos cum amando amplectimur; opprimi volumus potius, quam habitare.

Quantò magis ad Mundum accedis, tantò longius à Deo recedis; quantò magis foris es sapiens, tantò magis intus stultus efficiaris; quantò magis extra lucraris, tantò magis intus perdis; quantò magis in temporalibus es sollicitus, tantò magis in spiritualibus es mendicus. S. Bern. f. de miser. hum.

Amor Mundi perditio, amor Jesu animæ redemptio: amor carnis stulticia, amor Jesu sapientia, Thom. Kemp. conc. 17.

Non benè conveniunt Majestas Dei, & amor Mundi, Petr. Blef. f. 2. in Nat. Dom.

TITULUS XVI. AMOR PROPRIUS, & proprii commodi.

§. I.

Figuræ, & Symbola.

Dixit Noe corvum, qui egrediebatur, & non rediebat. Gen. 8. 7. Licet per annum in Arca fuisset, exitu nunquam tentatò; tamen inventis cadaveribus, quibus famem pasceret, Arcam, & Patriarcham oblitus est. S. Aug. tr. 6. in Jo qui sunt corvi? qui sua quarunt. Vereor, ne columba quoque hoc vitio infecta sit, licet laudata à Noe. Emisissa, & reversa pietatem in arcam dices; sed regressa, non desiderio standi cum nutritio, sed metu, ne mergeretur; que cum non invenisset, ubi requiesceret pes ejus, reversa est. v. 9. Post septem dies rursus egreditur portans ramum olivæ. v. 11. Locus quidem jam erat, ubi resideret, sed decrant alimentâ, quibus se pasceret: nam ramus florebat sine fructu. Tertium emisissa, cum terra cum floribus fructus produceret, tunc columba, quæ videbatur tantoperè arcam, & Noe, amare; ubi molliorem cibum in terra invenit; quam in arca, penitus emansit. Oliva t. 2. conc. 9. Cum columba non invenisset, ubi requiesceret pes ejus, reversa est ad eum in Arcam. Impedita aquis, nebulis, caliginè, mox revertitur. Mox iterum emittitur, & ramum affert; sed ad vesperam. Tardius curavit bonum commune, celerius suum; commune, ut omnibus lætum ferret nuntium. S. Chrysost.

hom. 26. in Gen. non absque ratione, & temerè, adjunxit *ad vesperam*; sed ut discamus, quod tot à die fuerit pasta, inventò sibi convenienti cibo, ad vesperam rediit, in ore ferens sicum folium olivæ. Naxera in Jos. 13. §. 36.

Ibant in diversum vacca. 1. Reg. 6. 11. Quid iis pro labore mercedis? putares, inauratis cornibus, concedi eis pascua libera, nutriendas amaracò, sanctuarii sumptu, Sacerdotibus potum præbentibus. At longè aliter iis contigit: Bethsamitæ eos occidunt, & incinerant instinctu Dei. Cur? tam benè merita, tam malè habitata! Samuel paucis dicit, & tribus vocibus litem instruit: *Gradiebantur*; hoc perbenè. *Pergentes*; & hoc melius. *Mugientes*; hoc pessimè: occidite; præsepe cogitat, foetum meminit, Oliva t. 1. cont. 2. in festo S. Lucie V. & M.

Ingressus vidi; & ecce omnis similitudo reptilium, & animalium abominatio. Ezech. 8. 9. 10. S. Greg. l. 26. mor. c. 8. in reptilibus cogitationes omnino terrenæ signantur; in animalibus verò jam quidem aliquantulum à terra suspensæ, sed adhuc terrenæ mercedis præmia requirentes.

Nam reptilia totò ex corpore terræ inhaerent, animalia verò ventre à terra suspensa sunt; appetitu tamen gulæ ad terram semper inclinantur. Id. conc. 9. die Ven. post Dom. 2. Quadrag.

Hab.